

[Paġna Ewlenija](#) > ... > [Drittijietek](#) > [Id-drittijiet Tal-minorenni Fil-proċeduri Tal-qorti](#) > [Croatia](#)

Id-drittijiet tal-minorenni fil-proċeduri tal-qorti

Il-kontenut ipprovdut minn
Il-Kroazja

Il-Kroazja

Il-kapaċità ġuridika tat-tfal

Fil-Kroazja, it-tfal għandhom kapaċità ġuridika (il-kapaċità li jkollhom drittijiet u obbligi) u kapaċità ta' litigazzjoni (il-kapaċità li jkunu l-attur jew il-konvenut fi proċedimenti legali). It-tfal jiksbu l-kapaċità li jwettqu atti legali (il-kapaċità li jikkonkludu kuntratti u jipproduċu l-effetti legali li normalment jipproduċu mill-età ta' 18-il sena) biss jekk jiżżewġu, isiru ġenituri (minn 16-il sena 'il fuq), jew jidhlu f'kuntratti ta' impjieg (minn 15-il sena 'il fuq).

Aċċess għal proċedimenti speċjali

Il-partijiet ikkonċernati li ġejjin jistgħu jieħdu sehem fi proċedimenti kriminali li fihom ikunu involuti t-tfal:

- l-Ombudsman għat-Tfal (*pravobranitelj za djecu*);
- uffiċjali tal-pulizija speċjalizzati fil-Ministeru tal-Intern, li tħarrġu biex jaħdmu mat-tfal vittmi ta' reat jew trażgressuri;
- il-qrati taż-żgħażaġh u l-imħallfin fi proċedimenti kriminali li jinvolvu t-tfal;
- prosekuturi pubbliċi għaž-żgħażaġh fl-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku;
- avukati speċjalizzati għall-proċedimenti li jinvolvu t-tfal, maħtura mill-president tal-qorti, kif meħtieġ, mill-lista tal-Kamra tal-Avukati Kroata (*Hrvatska odvjetnička komora*) (normalment bħala avukati difensuri);
- ħaddiema soċjali li għandhom rwol ewlieni fi proċedimenti kriminali li jinvolvu t-tfal;
- kliniki u sptarijiet speċjalizzati għat-tfal;
- bosta NGOs speċjalizzati, assistenti esperti mhux legali (fil-qrati tal-minorenni u fl-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku), voluntiera, eċċ.

Il-partecipazzjoni tat-tfal u tal-minorenni (sal-età ta' 23 sena) fil-proċedimenti tal-qorti f'kawżi fejn ikunu wettqu reat kriminali hija rregolata mill-Att dwar il-Qrati tal-Minorenni (*Zakon o sudovima za mladež*).

Il-qrati muniċipali (*općinski sudovi*) imexxu proċedimenti ċivili, inklużi dawk li jinvolvu t-tfal, minħabba li ma twaqqfet l-ebda qorti speċjali biex tiddeċiedi esklużivament tilwim li jinvolvi tfal u minorenni. Il-qrati muniċipali huma kompetenti fil-prim'istanza mill-aġġudikazzjoni tal-kawżi ta' manteniment, l-eżistenza jew in-nuqqas ta' eżistenza ta' żwieġ, l-annullament ta' żwieġ u divorzju, l-istabbiliment jew il-kontestazzjoni tal-paternità jew tal-maternità, kif ukoll il-kustodja tat-tfal u l-kura tal-ġenituri.

Iċ-Ċentri għall-Kura Soċjali (*Centri za socijalnu skrb*) huma korpi pubbliċi li joperaw biex jiproteġu u jappoġġaw lit-tfal u li jistgħu jinfluwenzaw id-deċiżjonijiet tal-qorti. Fil-proċedimenti tal-qorti iċ-Ċentri għall-Kura Soċjali jista' jkollhom l-istatus legali ta' parti jew jippartecipaw bħala intervenjenti. Billi għandhom rwol sinifikanti fil-protezzjoni tat-tfal fil-proċedimenti ġudizzjarji, dawn iċ-Ċentri għandhom opportunitajiet differenti biex jiddefendu l-aħjar interessi tat-tfal.

L-Ombudsman għat-Tfal huwa awtorità indipendenti li twieġeb biss lill-Parlament bil-kompitu tal-protezzjoni, il-monitoraġġ u l-promozzjoni tad-drittijiet u l-interessi tat-tfal.

Ma twaqqfu l-ebda qrati jew istituzzjonijiet separati biex jittrattaw esklużivament id-drittijiet tat-tfal u tal-

minorenni fi proċedimenti amministrattivi. Il-qrati amministrattivi (*upravni sudovi*) eżistenti għandhom kompetenza ġenerali biex isolvu tilwim amministrattivi, inkluż tilwim li jikkonċerna tfal/minorenni.

L-awtoritajiet kompetenti kollha involuti fi proċedimenti kriminali li jinvolvu tfal jew minorenni bħala akkużati jew vittmi jridu jaġixxu b'urġenza biex itemmu xogħolhom mill-aktar fis possibbli. Skont l-Att dwar il-Qrati tal-Minorenni (*Zakon o sudovima za mladež*), il-proċedimenti kriminali kontra minorenni jew adulti żgħażaġh jew il-kawżi ta' protezzjoni legali tat-tfal huma urġenti u jridu jinfetħu mingħajr dewmien żejjed. Dan jgħodd ukoll għat-teħid tad-deċiżjonijiet rilevanti. Il-proċedimenti tal-qorti kontra delinkwenti minorenni, u l-investigazzjonijiet u l-proċeduri mill-pulizija u l-prosekuturi pubbliċi huma urġenti.

Id-dewmien fl-eżekuzzjoni tal-pieni imposti fuq il-minorenni jrid ikun il-minimu, u hija l-qorti li trid tibda tali proċedimenti mingħajr dewmien żejjed wara li d-deċiżjoni tal-qorti tkun saret finali u meta ma jkun hemm l-ebda impediment legali għall-eżekuzzjoni tagħha.

Il-proċedimenti li d-drittijiet personali ta' minuri jridu jiġu deċiżi fihom huma urġenti u l-ewwel seduta għandha sseħħ fi żmien ħmistax-il jum minn dak inhar li jinfetħu l-proċedimenti. Deċiżjonijiet fi proċedimenti dwar miżuri interim, kustodja tal-ġenituri u relazzjoni personali ma' minuri, u deċiżjonijiet dwar ir-ritorn ta' minuri, għandhom jingħataw u jiġu kkomunikati fi żmien tletin jum mid-data tal-ftuħ tal-proċedimenti. Il-qorti tat-tieni istanza trid tagħti u tikkomunika d-deċiżjoni fi żmien tletin jum minn dak inhar li jasal l-appell.

F'konformità mal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Zakon o kaznenom postupku*), meta l-vittma tkun tfal jew minorenni, ikollhom id-dritt li jinstemgħu, li jixhdu u li jipparteċipaw fi proċedimenti kriminali. Barra minn hekk, it-tfal jew il-minorenni huma intitolati li jiġu infurmati bil-fatti rilevanti, li jipprezentaw evidenza fir-rigward tar-reat kriminali u l-proċedimenti kriminali, u li jappellaw. Huma intitolati jistaqsu mistoqsijiet lill-persuni suspettati, lix-xhieda u lix-xhieda esperti matul is-sessjonijiet tal-qorti u jissottomettu l-kummenti u l-ispjegazzjonijiet tagħhom rigward dik it-testimonjanza.

Fil-prattika, l-ispeċjalisti involuti fi proċedimenti għall-protezzjoni tat-tfal jivvalutaw l-aħjar interessi tal-minuri u jistgħu jipproponu miżura ta' protezzjoni tat-tfal lill-qorti. Il-valutazzjoni tal-aħjar interessi tat-tfal hija bbażata fuq il-prinċipji u l-metodi ta' ħidma tal-ħaddiema soċjali, il-psikologi, l-għalliema u oħrajn.

Sabiex tiġi żgurata l-konformità mal-Konvenzjoni Ewropea dwar l-Eżerċizzju tad-Drittijiet tat-Tfal, qorti tista' taħtar rappreżentant speċjali għat-tfal f'każijiet fejn id-detentur tar-responsabbiltà tal-ġenituri ma jkunx awtorizzat jirrappreżenta lill-minuri minħabba kunflitt ta' interess. Dan ir-rappreżentant ġeneralment ikun avukat b'esperjenza sinifikanti fi proċedimenti li jinvolvu t-tfal. Jistgħu jinħatru rappreżentanti speċjali f'ċerti proċedimenti ġudizzjarji dwar il-kustodja tat-tfal jew minorenni, id-divorzju u l-adozzjoni, kif ukoll kawżi li jikkonċernaw il-protezzjoni tad-drittijiet personali u l-interessi tal-minuri.

Il-ħarsien tal-aħjar interessi tat-tfal huwa wieħed mill-prinċipji minquxa fil-Kostituzzjoni Kroata, li, fost l-oħrajn, tgħid li l-ġenituri għandhom jerfġu r-responsabbiltà għat-trobbija, il-benessri u l-edukazzjoni ta' wliedhom u huma responsabbli biex jiżguraw li wliedhom jeżerċitaw id-dritt tagħhom għal żvilupp personali sħiħ u armonjuż. Skont il-leġiżlazzjoni rilevanti, l-istat irid jieħu ħsieb b'mod speċjali tal-orfni u l-minorenni ttraskurati mill-ġenituri tagħhom u kulħadd għandu d-dmir li jipproteġi lit-tfal u li jinforma lill-awtoritajiet rilevanti bi kwalunkwe ħsara potenzjali kkwazata lilhom. Iż-żgħażaġh, l-ommijiet u l-persuni b'diżabbiltà huma intitolati jirċievu protezzjoni speċjali fuq ix-xogħol. Kulħadd għandu jkollu aċċess għall-edukazzjoni b'kundizzjonijiet ugwali. L-edukazzjoni obbligatorja hija mingħajr ħlas, f'konformità mal-liġi.

Il-monitoraġġ u l-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet fil-proċedimenti li jinvolvu t-tfal

Il-Kroazja adottat l-Att dwar l-Eżekuzzjoni tal-Pieni Imposti fuq Minorenni Kkundannati ta' Delitti u Reati (*Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje*).

L-għan ta' dak l-Att huwa li jistabbilixxi:

- il-kundizzjonijiet għall-eżekuzzjoni ta' pieni imposti fuq tfal/minorenni fi proċedimenti kriminali għal delitti mwettqa, speċjalment miżuri korrettivi, detenzjoni f'ċentru sigur għaż-żgħażaġh, u miżuri ta' sigurtà; u
- l-kundizzjonijiet għall-eżekuzzjoni ta' pieni għal kontravvenzjonijiet imwettqa minn tfal/minorenni.

Ir-rappreżentanti taċ-Ċentru kompetenti għall-Kura Soċjali għandhom rwol sinifikanti fl-iżgurar li t-tfal/minorenni li wettqu reat jiġu ttrattati kif xieraq.

Iċ-Ċentru għall-Kura Soċjali huwa responsabbli wkoll biex iħarrek lit-tfal u jirreferihom għal kwalunkwe miżura korrettiva u biex jipprovdi kwalunkwe informazzjoni u appoġġ meħtieġ. L-għan tal-miżuri korrettivi huwa li jagħtu protezzjoni, indukrar, għajjuna, superviżjoni u edukazzjoni ġenerali u vokazzjonali lid-delinkwenti minorenni, u b'hekk jinfluwenzaw it-trobbija u l-iżvilupp tal-personalità kumplessiva tagħhom u jtejbu s-sens ta' responsabbiltà tagħhom sabiex ma jerġgħux jiksru l-liġi.

It-tipi ta' miżuri korrettivi huma: twiddiba tal-qorti, obbligi speċjali (bħal skuża lill-parti leża; rimedju għad-dannu kkawżat mir-reat kriminali sa fejn ikun possibbli għall-minuri; l-attenzenza regolari ta' skola; li ma jintilifx ix-xogħol; l-attenzenza għal taħriġ għal okkupazzjoni xierqa għall-ħiliet u l-preferenzi tagħhom; l-aċċettazzjoni ta' impjieg u li jippersistu fih; l-użu tal-introjtu tagħhom taħt is-superviżjoni u bil-parir tal-ġestjonarju tal-miżura korrettiva; l-involvement fil-ħidma ta' organizzazzjonijiet umanitarji jew attivitajiet ta' protezzjoni ambjentali jew lokali; li joqogħdu lura milli jżuru ċerti postijiet, milli jattendu ċerti avvenimenti jew milli jkunu fil-kumpanija ta' ċerti individwi li jkunu influwenza ħażina għalihom; bi qbil mar-rappreżentant legali tal-minuri, li jsegwu trattament mediku jew trattament għal dipendenza fuq id-droga jew dipendenzi oħrajn; il-partecipazzjoni f'terapija psikosoċjali individwali jew fi grupp f'ċentru ta' konsulenza għaż-żgħażaġh; il-partecipazzjoni f'kursijiet ta' taħriġ vokazzjonali; li ma jtilqux il-post ta' residenza permanenti jew temporanja tagħhom għal perjodu ta' żmien estiż mingħajr l-approvazzjoni taċ-Ċentru għall-Kura Soċjali; riferiment liċ-ċentru tal-ittejtjar tas-sewqan kompetenti għal eżami tal-għarfien tar-regolamenti tat-traffiku, biex il-vittma ma tiġix avvċinata jew tingħata fastidju), iżjed attenzjoni u superviżjoni, iżjed attenzjoni u superviżjoni waqt il-kura ta' matul il-jum f'istituzzjoni korrettiva, riferiment lil ċentru dixxiplinari, riferiment lil istituzzjoni korrettiva, riferiment lil ċentru ta' detenzjoni, riferiment lil istituzzjoni korrettiva speċjali.

Il-kustodja f'ċentru sigur għaż-żgħażaġh hija tip speċifiku ta' ċaħda tal-libertà f'termini tal-kundizzjonijiet li jridu jiġu ssodisfati biex tiġi imposta, it-tul u l-iskop tagħha, u r-restrizzjonijiet tal-piena. Trażgressuri tfal akbar fl-età (minorenni li kellhom mill-inqas 16-il sena iżda ma kellhomx 18-il sena meta twettaq ir-reat) jistgħu jingħataw sentenza ta' kustodja f'ċentru sigur għaż-żgħażaġh jekk ikunu wettqu reat soġġett għal sanzjoni statutorja ta' mill-inqas tliet snin priġunerija u, minħabba n-natura u s-serjetà tar-reat u l-livell għoli ta' ħtija, miżura korrettiva ma tistax tiġi ġġustifikata.

Tfal jew minorenni li m'għandhomx kapaċità legali jiġu rrappreżentati mir-rappreżentanti legali tagħhom, li jipprovduhom informazzjoni dwar deċiżjonijiet tal-qorti u l-eżekuzzjoni tal-pieni.

Matul il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni, il-qrati għandhom is-setgħa li jordnaw miżuri protettivi biex jiproteġu lit-tfal jew lill-minorenni milli ssirilhom ħsara bla bżonn wara li jkunu twettqu proċedimenti ekstraġudizzjarji. Dawn il-miżuri protettivi huma: limitazzjoni ta' kuntatt mhux xieraq jew kuntatt limitat ma' ġenitur, nannu jew nanna, ħuhom jew oħthom (inkluż jekk minn ġenitur wieħed biss), jew mal-konjuġi tal-minuri.

Access għar-rimedji

a) Proċedimenti kriminali

Kulħadd għandu d-dritt li jappella kontra sentenza tal-qorti kompetenti f'konformità mad-dispożizzjonijiet applikabbli tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali. Meta t-tfal jew il-minuri jkunu vittmi ta' reat kriminali, huma — bħall-prosekutur pubbliku, l-akkużat u l-avukat tad-difiża — huma intitolati li jappellaw kontra s-sentenza tal-qorti tal-ewwel istanza. Il-parti leża tista' tappella kontra s-sentenza abbażi tad-deċiżjoni tal-qorti rigward l-ispejjeż tal-proċedimenti kriminali jew it-talba għal kumpens. Madankollu, jekk il-prosekutur pubbliku jkun assumu r-responsabbiltà għall-prosekuzzjoni mingħand il-parti leża fejn jaġixxi bħala prosekutur privat, dan tal-aħħar jista' jappella fuq kwalunkwe bażi li tista' tiġi kkontestata deċiżjoni fuqha.

Il-persuni kollha intitolati li jappellaw kontra deċiżjoni li timponi sentenza fuq minuri, deċiżjoni li timponi miżura korrettiva kontra minuri, jew deċiżjoni li tissospendi l-proċedimenti, jistgħu jagħmlu hekk fi żmien tmint ijiem minn meta tiġi kkomunikata s-sentenza jew id-deċiżjoni. L-avukat tad-difiża jew il-prosekutur pubbliku, il-konjuġi, qarib fil-linja dritta, ġenitur adottiv, tutur, ħu l-minuri, oħt il-minuri jew il-ġenitur tal-fostering jistgħu jappellaw favur il-minuri anki kontra r-rieda tiegħu. Il-qorti tat-tieni istanza tista' tbiddel id-deċiżjoni tal-qorti tal-ewwel istanza billi timponi piena aktar stretta kontra l-minuri biss f'każ li dan ikun propost fl-appell.

b) Proċedimenti ċivili

It-tfal u l-minorenni involuti fi proċedimenti ġudizzjarji għandhom id-dritt iressqu denunzja, appell jew azzjoni skont ir-regoli ġenerali stabbiliti fil-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Zakon o parničnom postupku*) u l-Att dwar l-Obbligi Ċivili (*Zakon o obveznim odnosima*).

Peress li, b'mod ġenerali, it-tfal u l-minuri ma għandhomx kapaċità legali, il-ġenituri jew it-tutori tagħhom iwettqu azzjonijiet speċifiċi f'isimhom bħala r-rappreżentanti legali tagħhom. Ir-rappreżentant legali tal-minuri huwa intitolat jieħu l-azzjonijiet proċedurali kollha f'isem il-minuri, inkluż il-preżentazzjoni ta' appell. Jista' jiġi ppreżentat appell kontra sentenzi maħruġa mill-qorti tal-ewwel istanza, u appell jissospendi l-eżekuzzjoni tad-deċiżjoni tal-qorti rilevanti. Appell jista' jiġi ppreżentat minhabba ksur materjali tad-dispożizzjonijiet dwar il-proċedimenti ċivili, konstatazzjoni inkorretta jew inkompluta tal-fatti u applikazzjoni ħażina tal-liġi sostantiva. Iż-żmien biex jitressaq appell kontra s-sentenza ta' qorti tal-ewwel istanza normalment ikun ta' 15-il jum mid-data tal-komunikazzjoni tas-sentenza.

L-adozzjoni

L-Att dwar il-Familja (*Obiteljski zakon*) jirregola l-adozzjoni bħala forma speċjali ta' kura tal-familja u legali u l-protezzjoni tat-tfal li ma jkollhomx kura adegwata tal-ġenituri, li joħloq relazzjoni deġġiema bejn il-ġenituri u t-tfal u jagħti l-awtorità tal-ġenituri lill-ġenituri adottivi. Il-ġenituri adottivi jridu jkunu ċittadini Kroati (f'każijiet eċċezzjonali jistgħu jkunu ċittadini barranin jekk dan ikun fl-interess partikolari tat-tfal), ikollhom mill-inqas 21 sena, u tal-inqas 18-il sena akbar mit-tfal adottati. Minuri jista' jiġi adottat b'mod kongunt minn koppji miżżewġin jew koppji mhux miżżewġin, minn wieħed mill-miżżewġin/membri ta' koppja mhux miżżewġa jekk il-konjuġi l-ieħor/membri l-ieħor tal-koppja mhux miżżewġa ikun il-ġenitur jew il-ġenitur adottiv l-ieħor, bil-kunsens tal-konjuġi l-ieħor/tal-membri l-ieħor tal-koppja mhux miżżewġa, jew li tkun fi sħubija oħra.

L-adozzjoni tista' tiġi stabbilita sakemm it-tfal jagħlqu tmintax-il sena, u t-tfal jistgħu jiġu adottati jekk jissodisfaw ir-rekwiżiti legali għall-adozzjoni u jekk l-adozzjoni tkun fl-interess tal-benessri tagħhom. Tfal li jkunu laħqu l-età ta' 12-il sena jridu jagħtu l-kunsens tagħhom għall-adozzjoni bil-miktub.

Il-proċedura tal-adozzjoni titwettaq miċ-Ċentru tal-Kura Soċjali tal-post tar-residenza permanenti jew temporanja tal-persuni adottivi prospettivi.

Jekk il-ġenitur adottiv jew il-minuri jkun barrani, l-adozzjoni tista' tiġi stabbilita biss bil-kunsens minn qabel tal-ministeru responsabbli għall-benessri soċjali.

L-aħħar aġġornament: 19/05/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.